

**EUROPEAN
CLIMATE
PACT**

#EUClimatePact
#MyWorldOurPlanet

CLIMATE POLICY BREAKFAST
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΝΔΕΙΑ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΡΙΤΗ 26 ΜΑΪΟΥ 2026

1. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΝΔΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑ

Η κλιματική αλλαγή και οι πολιτικές που αναπτύσσονται για την αντιμετώπισή της επηρεάζουν με διαφοροποιημένο τρόπο κοινωνικές ομάδες, νοικοκυριά και γεωγραφικές περιοχές [1]. Στην Ελλάδα, ακραία φαινόμενα όπως η κακοκαιρία Daniel στη Θεσσαλία και ο μεσογειακός κυκλώνας Ιανός ανέδειξαν ότι η κλιματική έκθεση συνδέεται άμεσα με την ανθεκτικότητα υποδομών, κατοικιών, τοπικών οικονομιών και κοινοτήτων [2],[3].

Η ενεργειακή ένδεια αναδεικνύεται ολοένα και περισσότερο ως κρίσιμη διάσταση της κλιματικής αλλαγής, καθώς οι αυξανόμενες πιέσεις στο κόστος ενέργειας, οι συνθήκες κατοικίας, οι άνισες δυνατότητες πρόσβασης σε πόρους και οι διαφοροποιημένες δυνατότητες προσαρμογής μπορούν να ενισχύσουν υφιστάμενες μορφές κοινωνικής ευαλωτότητας¹ [4],[5]

Το 2024, η Ελλάδα καταγράφηκε μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα υψηλότερα ποσοστά πληθυσμού που αδυνατούσε να διατηρήσει επαρκώς ζεστή την κατοικία του [6], ενώ το Εθνικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Ενεργειακής Ένδειας αναγνωρίζει περιοχές όπως η Θεσσαλία και η Δυτική Μακεδονία ως περιοχές αυξημένης προτεραιότητας σε σχέση με τη σοβαρή ενεργειακή ένδεια [7].

Στο πλαίσιο του ευρύτερου διαλόγου που αναπτύσσεται στην ελληνική κοινότητα του **European Climate Pact** γύρω από τις κοινωνικές διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής, το **Climate Policy Breakfast** με θέμα «**Κλιματική Αλλαγή, Ενεργειακή Ένδεια και Κοινωνική Ευαλωτότητα στην Ελλάδα**» δημιουργεί χώρο διαλόγου μεταξύ μελών της κοινότητας του Συμφώνου, φορέων, οργανισμών και εμπειρογνομόνων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της κλιματικής πολιτικής, της ενεργειακής ένδειας, της κοινωνικής ένταξης και προστασίας, της έρευνας, της δημόσιας πολιτικής και της κοινωνίας των πολιτών.

Τον Φεβρουάριο του 2026 πραγματοποιήθηκε το Climate Policy Breakfast με θέμα «**Κλιματική Αλλαγή, Ευαλωτότητα και Κοινωνική Συνοχή**»[8], στο πλαίσιο του οποίου αναδείχθηκαν προβληματισμοί που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τη σχέση κλιματικής πολιτικής και κοινωνικών ανισοτήτων, τις διαφοροποιημένες δυνατότητες προσαρμογής κοινωνικών ομάδων και περιοχών, ζητήματα κοινωνικής συναίνεσης των πολιτικών, καθώς και τις προκλήσεις εφαρμογής σε περιβάλλον πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Σε συνέχεια των προβληματισμών που αναδείχθηκαν, το παρόν Climate Policy Breakfast συνεχίζει τη συζήτηση εστιάζοντας ειδικότερα στη διασύνδεση της κλιματικής αλλαγής με την ενεργειακή ένδεια και την κοινωνική ευαλωτότητα στην Ελλάδα, καθώς και στις προκλήσεις εφαρμογής πολιτικών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η συζήτηση δεν έχει χαρακτήρα επίσημης αξιολόγησης πολιτικών ή φορέων, ούτε αποσκοπεί στη διαμόρφωση κοινής θέσης. Στόχος είναι η ανάδειξη προβληματισμών,

¹ Ευαλωτότητα: Στην προσέγγιση της Κοινωνικής Προστασίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι ευάλωτες ομάδες είναι τμήματα του πληθυσμού που αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και διακρίσεων από τον γενικό πληθυσμό, εξαιτίας ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους ή ιδιαίτερω συνθηκών. Ομάδες που αναγνωρίζονται σταθερά ως ευάλωτες είναι: παιδιά, νέοι, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρίες και χρόνιες ασθένειες, γυναίκες και κορίτσια, αυτόχθονες πληθυσμοί, εθνοτικές και φυλετικές μειονότητες, άτομα ΛΟΑΤΚΙΑ+, μετανάστες, πρόσφυγες και εκτοπισμένοι, εργαζόμενοι σε αγροτικές περιοχές και αγροτικοί πληθυσμοί. [Social Protection and Human Rights, 2015](#) ανάκτηση 07/5/2026.

προκλήσεων εφαρμογής και θεσμικών αβεβαιοτήτων που αναδύονται στη διασύνδεση μεταξύ κλιματικής αλλαγής, ενεργειακής ένδειας και κοινωνικής ευαλωτότητας στην Ελλάδα². Μετά το πέρας της συζήτησης θα συνταχθεί σύντομο δημόσιο συνοπτικό σημείωμα προβληματισμών, το οποίο θα αποτυπώνει τους βασικούς θεματικούς άξονες, τα ερωτήματα και τα ζητήματα που αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου.

2. ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Οι ακόλουθοι θεματικοί προβληματισμοί λειτουργούν ως αφετηρίες συζήτησης για τις διαφορετικές διαστάσεις της σχέσης κλιματικής αλλαγής, ενεργειακής ένδειας και κοινωνικής ευαλωτότητας. Κάθε ενότητα προσεγγίζει το ζήτημα από διαφορετική οπτική, εστιάζοντας αντίστοιχα στις κοινωνικές και χωρικές επιπτώσεις της μετάβασης, στη σχέση μεταξύ κόστους και κοινωνικής προσαρμογής, στις προκλήσεις της θεσμικής εφαρμογής και στη σημασία των δεδομένων και της χαρτογράφησης ευαλωτότητας για τον σχεδιασμό πολιτικών. Στόχος των θεματικών ενοτήτων δεν είναι η διαμόρφωση κοινών θέσεων ή η εξαγωγή συμπερασμάτων πολιτικής, αλλά η ανάδειξη διαφορετικών προβληματισμών, εμπειριών και προσεγγίσεων γύρω από ζητήματα που συνδέονται με την κοινωνική διάσταση της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα.

2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ #1

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΝΔΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑ

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑ, ΧΩΡΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της ενεργειακής μετάβασης δεν επηρεάζουν με τον ίδιο τρόπο όλα τα νοικοκυριά και τις τοπικές κοινότητες. Η αύξηση του ενεργειακού κόστους, οι συνθήκες κατοικίας, η δυσκολία κάλυψης βασικών αναγκών θέρμανσης και ψύξης, καθώς και η αυξημένη έκθεση σε ακραία καιρικά φαινόμενα συνιστούν παράγοντες που μπορούν να εντείνουν υφιστάμενες μορφές κοινωνικής και χωρικής ευαλωτότητας, ή να δημιουργήσουν νέες, ιδίως για νοικοκυριά με περιορισμένους οικονομικούς και κοινωνικούς πόρους.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Πώς μπορούν οι πολιτικές για το κλίμα και την ενέργεια να ανταποκριθούν στις διαφορετικές συνθήκες έκθεσης και ευαλωτότητας χωρίς να ενισχύουν υφιστάμενες κοινωνικές και χωρικές ανισότητες, ιδίως σε περιοχές με αυξημένες κλιματικές και ενεργειακές πιέσεις;

2.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ #2

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΗ

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ, ΔΙΚΑΙΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η εφαρμογή πολιτικών για την κλιματική και την ενεργειακή μετάβαση συνδέεται συχνά με οικονομικές επιβαρύνσεις, νέες απαιτήσεις προσαρμογής και μεταβολές στον τρόπο με τον οποίο νοικοκυριά, επιχειρήσεις, και τοπικές κοινότητες συμμετέχουν στην ενεργειακή και

² Για την ελληνική νομοθεσία Ν. 4430/2016 (ΦΕΚ Α' 205/31.10.2016)

οικονομική ζωή. Η κοινωνική αποδοχή των πολιτικών επηρεάζεται όχι μόνο από την αποτελεσματικότητά τους, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται τα βάρη, οι δυνατότητες συμμετοχής, και τα οφέλη της μετάβασης, μεταξύ διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και περιοχών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Πώς μπορούν οι πολιτικές για την κλιματική μετάβαση να διατηρήσουν συνθήκες κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής συναίνεσης, ιδίως όταν τα κόστη, οι δυνατότητες προσαρμογής και τα οφέλη της μετάβασης δεν κατανέμονται ισοτίμα;

2.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ #3

ΘΕΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ, ΤΟΠΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: ΘΕΣΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ, ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΤΟΠΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ, ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και η εφαρμογή πολιτικών κοινωνικά δίκαιης κλιματικής μετάβασης προϋποθέτουν συντονισμό μεταξύ ευρωπαϊκού, εθνικού και τοπικού επιπέδου, καθώς και συνεργασία μεταξύ διαφορετικών τομέων πολιτικής και φορέων εφαρμογής. Η αποτελεσματικότητα των πολιτικών επηρεάζεται συχνά από ζητήματα διοικητικής πολυπλοκότητας, κατακερματισμού αρμοδιοτήτων, διαφοροποιημένων θεσμικών και διοικητικών δυνατοτήτων μεταξύ περιοχών και τοπικών αρχών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σε ποιο βαθμό το υφιστάμενο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο υποστηρίζει την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών για την ενεργειακή ένδεια και την κοινωνικά δίκαιη κλιματική μετάβαση, ιδίως σε τοπικό επίπεδο και σε περιοχές με αυξημένες ενεργειακές και κοινωνικές πιέσεις;

2.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ #4

ΔΕΔΟΜΕΝΑ, ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: ΔΕΙΚΤΕΣ, ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ, ΧΡΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Η κατανόηση της ενεργειακής ένδειας και των κοινωνικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τη διαθεσιμότητα αξιόπιστων, επικαιροποιημένων και χωρικά συγκρίσιμων δεδομένων. Η επιλογή δεικτών, η δυνατότητα αποτύπωσης τοπικών και κοινωνικών διαφοροποιήσεων, καθώς και η αναγνώριση λιγότερο ορατών μορφών ευαλωτότητας επηρεάζουν άμεσα τον σχεδιασμό, την ιεράρχηση προτεραιοτήτων και τη στόχευση των πολιτικών.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σε ποιο βαθμό τα διαθέσιμα δεδομένα, οι δείκτες και τα εργαλεία χαρτογράφησης μπορούν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τον εντοπισμό διαφορετικών μορφών ενεργειακής και κοινωνικής ευαλωτότητας και τον σχεδιασμό πιο στοχευμένων πολιτικών για την κλιματική μετάβαση στην Ελλάδα;

3. ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ CLIMATE POLICY BREAKFAST

Το Climate Policy Breakfast διεξάγεται ως κλειστή, δομημένη συζήτηση πολιτικής, με στόχο τη δημιουργία συνθηκών ουσιαστικού και ισότιμου διαλόγου μεταξύ των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών. Η συζήτηση εστιάζει στην ανταλλαγή προβληματισμών, εμπειριών και διαφορετικών οπτικών γύρω από τη σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής, ενεργειακής ένδειας και κοινωνικής ευαλωτότητας στην Ελλάδα.

Για τη διασφάλιση της ποιότητας, της εμπιστοσύνης και της ουσιαστικής ανταλλαγής απόψεων, ισχύουν οι ακόλουθες αρχές και κανόνες διεξαγωγής:

1. ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

- Ο διάλογος διεξάγεται σε ισότιμη βάση μεταξύ όλων των συμμετεχόντων και συμμετεχουσών, ανεξαρτήτως θεσμικής ιδιότητας ή επαγγελματικού ρόλου.
- Δεν θα πραγματοποιηθούν επίσημες παρουσιάσεις, εισηγήσεις ή προκαθορισμένες τοποθετήσεις.
- Η συζήτηση βασίζεται στην ανταλλαγή εμπειριών, προβληματισμών και διαφορετικών προσεγγίσεων, με στόχο την ενίσχυση του διαλόγου και όχι την παρουσίαση οργανωσιακών θέσεων.

2. ΚΑΝΟΝΕΣ CHATHAM HOUSE

- Η συζήτηση διεξάγεται σύμφωνα με τους κανόνες Chatham House³.
- Οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες μπορούν να αξιοποιούν πληροφορίες, ιδέες και προβληματισμούς που αναδύονται κατά τη διάρκεια του διαλόγου, χωρίς καμία αναφορά σε ονόματα, θεσμικές ιδιότητες ή συγκεκριμένες τοποθετήσεις προσώπων.
- Διασφαλίζεται πλήρως ο σεβασμός στην ανωνυμία και την εμπιστευτικότητα των παρεμβάσεων.

3. ΣΕΒΑΣΜΟΣ, ΠΟΛΥΦΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

- Η συζήτηση βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό, την αναγνώριση της πολυφωνίας και την αποδοχή διαφορετικών εμπειριών και προσεγγίσεων.
- Ο διάλογος δεν έχει χαρακτήρα αντιπαράθεσης ή δημόσιας αξιολόγησης πολιτικών, θεσμών ή προσώπων.
- Οι διαφορετικές απόψεις αντιμετωπίζονται ως στοιχείο εμπλουτισμού της συζήτησης και συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός ασφαλούς και ανοιχτού χώρου ανταλλαγής προβληματισμών.

4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

- Το Climate Policy Breakfast δεν αποσκοπεί στη διαμόρφωση κοινών θέσεων, συμπερασμάτων ή δεσμεύσεων πολιτικής.
- Η συζήτηση λειτουργεί ως χώρος ανταλλαγής προβληματισμών και διαφορετικών οπτικών γύρω από ζητήματα που συνδέονται με την κοινωνική διάσταση της

³ <https://www.chathamhouse.org/about-us/chatham-house-rule>

κλιματικής αλλαγής, χωρίς στόχο τη διαμόρφωση επίσημου πολιτικού αποτελέσματος.

5. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΩΝ

- Μετά το πέρας της συζήτησης θα συνταχθεί σύντομο δημόσιο συνοπτικό σημείωμα προβληματισμών, το οποίο θα αποτυπώνει τους βασικούς θεματικούς άξονες, τα ερωτήματα και τα ζητήματα που αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου.
- Το σημείωμα θα έχει συλλογικό, ανώνυμο και περιγραφικό χαρακτήρα, χωρίς αναφορά σε πρόσωπα, θεσμικές ιδιότητες ή επιμέρους τοποθετήσεις.
- Στόχος του σημειώματος είναι η αποτύπωση βασικών προβληματισμών που αναδύθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης και όχι η παρουσίαση κοινής θέσης ή επίσημων συμπερασμάτων πολιτικής.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. IPCC (2023) *Climate Change 2023: Synthesis Report*. Geneva: Intergovernmental Panel on Climate Change. Available at: <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/> (Accessed: 6 May 2026).
2. Copernicus Climate Change Service (2023) *European State of the Climate 2023*. Available at: <https://climate.copernicus.eu/esotc/2023> (Accessed: 6 May 2026).
3. EM-DAT (2021) *Mediterranean Storm Ianos in Greece*. The International Disaster Database. Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED). Available at: <https://www.emdat.be/> (Accessed: 6 May 2026).
4. European Commission (2024) *EU Energy Poverty Advisory Hub (EPAH): Energy Poverty in Europe*. Brussels: European Commission. Available at: <https://energy-poverty.ec.europa.eu/> (Accessed: 6 May 2026).
5. EPAH (2024) *Indicators and Data on Energy Poverty*. Energy Poverty Advisory Hub. Available at: https://energy-poverty.ec.europa.eu/energy-poverty-observatory/indicators_en (Accessed: 6 May 2026).
6. Eurostat (2025) *Population unable to keep home adequately warm*. Luxembourg: European Commission. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/> (Accessed: 6 May 2026).
7. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2025) Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Ενεργειακής Ένδειας. Αθήνα: ΥΠΕΝ. Available at: <https://ypen.gov.gr/> (Accessed: 6 May 2026).
8. INZEB (2026) *Χαρτογράφηση Ζητημάτων και Προκλήσεων της Κλιματικής Μετάβασης: Κλιματική Αλλαγή, Ευαλωτότητα και Κοινωνική Συνοχή*. Αθήνα: INZEB. Available at: <https://inzeb.org/publications/mapping-challenges-and-issues-of-the-climate-transition-climate-change-vulnerability-social-cohesion/> (Accessed: 6 May 2026).